

Socialstyrelsen

106 3033 STOCKHOLM

OBS! NYA
TELENR:
Förbundskansli
+46 8 457 13 00

Hivkansli
+46 8 457 13 05

RFSL Media
+46 8 457 13 10

Yttrande över förslag om ändring Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2002:13) om assisterad befruktning

Riksförbundet för sexuellt likaberättigande har haft möjlighet att inkomma med synpunkter gällande socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råden (SOSFS 2002:13) om assisterad befruktning;

Härmed lämnar vi följande synpunkter:

1 kap. Tillämpningsområden och definitioner.

1§

RFSL har svårt att se skälet till den sista meningen. Vem och vilka som omfattas av lagstiftningen framkommer i lagstiftningen. Om det anses vara av vikt att upprepa lagrummen i föreskrifterna anser vi att det bör ha följande lydelse:

Av lagarna framgår det att assisterad befruktning endast får utföras, om kvinnan är gift, registrerad partner eller sambo.

Och att man således stryker sista meningen.

RFSL menar också att man genomgående där makar och sambo nämns skall även registrerad partner nämnas. Detta är föreskrifter och det är viktigt med tydligheten och det som faktiskt avses och texten är på sina ställen väldigt otydlig. Det framgår inte i nuvarande skrivning vilket är en brist.

2§

RFSL har inget att anföra i denna del.

2 kap. Barnlöshetsutredning.

Första stycket.

RFSL menar att man istället för skriva bör i meningen två skriver följande:

*Paret **skall** erbjudas möjlighet till samtal med yrkesutövare med beteende vetenskaplig kompetens.*

RFSL menar att i stycke två ändrar lydelsen i första stycket till:

*Den läkare som har ansvaret för utredningen **skall** se till att paret tidigt får information om andra lösningar än den medicinska på ofrivillig barnslöshet.*

3 kap. Medicinsk bedömning av paret vid all assisterad befruktning.

Här undrar vi om skälet till att man inte nämner andra SDI so vi vet är ett problem i samhället idag. Dock menar vi på att otydligheten gällande att det även omfattar samkönade par i den skrivna texten återfinns även här, och föreslår härmed följande skrivning:

1§ Alla makar, registrerade partners eller sammanboende skall testas för hiv, HTLV I, HTLV II, hepatit B, hepatit C eller syfilis.

I övrigt inga synpunkter.

4 kap. Lämplighetsprövning av makar eller sammanboende vid donation av ägg eller sperma.

Här menar RFSL att rubriken bör ändras då den är otydlig.

Lydelsen skulle då bli:

4 kap. Lämplighetsprövning av makar, registrerade partners eller sambor vid donation av ägg eller sperma.

Den medicinska prövningen

RFSL har inga synpunkter.

Den psykologiska och sociala prövningen.

I det här stycket anser vi generellt att i de stycken där det står bör skall man skriva in skall istället. I första stycket anser vi att man skall föra in registrerad partner i mening två. Meningen skulle då lyda:

REMISSYTTRANDE
2004-10-19

Syftet med utredningen skall vara att läkaren skall få en uppfattning om makarnas, de registrerade partners samt de sammanboendes lämplighet som föräldrar.

I de områden som tas upp anser vi att frågan om den manliga förebilden skall tas bort.

Det står ingenstans att det är ett krav för att genomgå en medicinsk behandling om man är ett lesbiskt par att det skall finnas en manlig förebild.

Vi ifrågasätter skälet till detta förslag. I det ligger tanken på att kvinnor som lever tillsammans inte skulle klara av en sådan roll.

I den proposition som ligger till grund för lagförändringen säger man att det skall tas vissa särskilda hänsyn. Dock inte det som socialstyrelsen nu förslår.

RFSL anser att det ställningstagandet inte har någon som helst grund i den kunskap som finns om det homosexuella föräldrskapet och kunskap om att växa upp i samkönade relationer.

Därför skall det inte ligga kvar i rekommendationerna.

Vi menar också att det här stycket föranleder att frågan om kunskapsnivån inom den grupp som skall göra sagda bedömning är tillräcklig i dagsläget. Vi menar på att socialstyrelsen nu bör sätta in utbildningsinsatser gällande vad forskning säger om barn som växer upp i samkönade relationer riktat mot läkare och den övriga personalgrupp som kommer att göra bedömningar på sagda par.

Hänsyn till ålder i den medicinska, psykologiska prövningen.

RFSL menar att man i de stycken som man använder ordet bör skall bytas ut till skall.

I andra stycket, första meningen skall registrerad partner in.

Meningen skulle då lyda:

Maken, den registrerade partnern eller sambon skall när en assisterad befruktning genomförs inte vara än äldre att hon eller han bedöms fullt ut kunna ta sitt föräldraansvar under ett barns hela uppväxt.

5 kap. Val av givare av ägg eller sperma.

1§

RFSL har här inga synpunkter

2§

RFSL har här inga synpunkter

3§

REMISSYTTRANDE
2004-10-19

RFSL har här inga synpunkter

4§

RFSL har här inga synpunkter

5§

RFSL har här inga synpunkter

Allmänna råd

Stycke två, mening ett skall det enligt RFSL mening ändra ordet bör till skall.
Meningen skulle då lyda som följer:

Läkaren skall informera en tilltänkt givare om de rättsliga, psykologiska och sociala konsekvenserna som en donation av ägg eller sperma kan ge upphov till

Stycke 5

RFSL menar att första meningen är onödig och menar att det inte är något krav i lagens meningen. Vi ser inget som helst skäl till att anföra den restriktionen. Vi anser att den första meningen skall strykas.
Och att efterföljande mening skall lyda som följande:

Om en givare står paret nära skall läkaren informera paret om de psykologiska och sociala konsekvenser som en donation från en släkting eller annan närstående kan ge upphov till.

I övrigt anser vi där man använder ordet bör skall det stå skall då det handlar om läkarens agerande i dessa frågor och det skall inte vara föremål för den enskilda läkarens bedömning huruvida hon eller han anser att det är nödvändigt att informera.
Här skall det vara tvingande.

Föreskrifter.

RFSL har inget att anföra i paragraf 6§ och 7§.

Allmänna råd

RFSL har inget att anföra.

6 kap. Samtycke från make eller sambo.

REMISSYTTRANDE
2004-10-19

Här förslås det konsekvent att man inte använder sig av begreppet registrerad partner.

RFSL har i flera tillfällen anfört vikten av tydlighet med vad man avser då detta är råd och föreskrifter. Därför lämnar vi förslag till hur vi anser att det skall se ut.

RFSL menar först på att titeln skall ändras till följande:

6 kap. Samtycke från make, registrerad partner eller sambo.

1§ 1 2§ lagen (1984:1140) om insemination om makens, den registrerade partnerns eller sambons samtycke till inseminationen.

2§ i 3§ lagen (1988:711) om befruktning utanför kroppen finns bestämmelser om maken, den registrerade partnerns eller sambons skriftliga samtycke till att ett befruktat ägg för föras in i makans, den registrerade partnerns eller sambons kropp.

3§ vid det tillfälle ett befruktat ägg som tidigare varit nedfrysad skall föras in i makans, den registrerade partnerns, eller sambons kropp skall makens, den registrerade partnern eller sambons samtycke på nytt hämtas in.

Allmänna råd

RFSL menar återigen att man skall föra begreppet registrerad partner. Återigen vill vi lyfta att det här handlar om råd och rekommendationer och vikten av att vara tydlig i dessa.

Därför föreslår vi att stycke två, mening ett ändras till följande text:

Makens, den registrerade partnerns eller sambons samtycke till insemination av maken, den registrerade partnern eller sambon med egen eller donerad sperma bör lämnas på blankett SoSB 37231 (bilaga 1)

Gällande de blanketter som nämns anser vi att även dessa skall ändras så att även registrerade par tas upp.

RFSL menar att i stycke tre skall ändras till följande text.

Makens, den registrerade partnerns eller sambons samtycke till att ägg som är befruktade får föras in i makans, den registrerade partnerns eller sambons kropp bör lämnas på blanketten SoSB 37251 (bilaga 2).

Stycke fyra ändras till följande text:

Maken, den registrerad partnern eller sambon skall informeras om

REMISSYTTRANDE
2004-10-19

Stycke sju ändras till:

Om maken, den registrerade partnern eller sambon återkallat sitt samtycke skriftligen på samtyckeshandlingen, skall läkaren snarast bekräfta detta genom signering på samma handling.

Stycke åtta ändras till:

Om maken, den registrerade partnern eller sambon återkallat sitt samtycke skriftligen på annat sätt eller muntligen, skall läkaren snarast bekräfta detta genom signering på samtyckeshandlingarna (SOSFS 2005:X)

7 kap. Samtycke från givare av ägg eller sperma

RFSL menar på här att donatorn har genom sin donation redogjort för sitt samtycke till att de donerade äggen eller sperman kommer att komma till användning i frågan om befruktning. Detta bör givetvis finnas dokumenterat på som man föreslår i en samtyckes handling.

Möjligheten att återkalla detta skall givetvis finnas men RFSL vill noga poängtera vikten av att donatorn inte skall avgöra huruvida donationen skall användas till ett visst par eller inte.

I övrigt har RFSL inget att anföra på stycket.

8 kap. Antal barn som en givare bör få ge upphov till.

RFSL har inget att anföra.

9 kap. Antal ägg som för föras in i kvinnan.

RFSL har inget att anföra.

10 kap. barnets rätt till sitt genetiska ursprung.

RFSL menar här på att man bör förtydliga och i mening två där man skrivet bör skall det istället stå skall.

11 kap. Dokumentation och journalhantering vid donation.

Föreskrifter

1§ tom 3§

RFSL har inget att invända.

REMISSYTTRANDE
2004-10-19

4§

Då den föreslagna skrivning kan leda till förvirring då båda föräldrarna i en samkönad kvinnligt förhållande benämns mödrar visar det på vikten av tydlighet i instruktionerna.

RFSL anser därför att texten skall lyda som följer:

Makens, den registrerade partners eller sambons samtycke enligt 2§ lagen (1984:1140) om insemination eller enligt 3§ lagen (1988:711) om befruktning utanför kroppen skall förvaras i den biologiska moderns journal. Kopia på samtycket skall förvaras i makens, den registrerade partners eller sambons journal.

Allmänna råd
Inget att invända.

Sören Andersson
Förbundsordförande i Riksförbundet för sexuellt likaberättigande